

11641

CHIU LIRICH DRAMÀTICH DE R. MONFORT
CARRER DE BASEA, N.º 8, PIS SEGON

AMOLLS

GUINA EN UN ACTE EN PROSA

arreglada à la escena catalana

PER

Goural Colomé.

SOPRE

UN

PREU: UNA PESETA

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

UN SOGRE DE DAMOCLES

JOGUINA EN UN ACTE Y EN PROSA

ARREGLADA Á LA ESCENA CATALANA

PER

CONRAT COLOMÉ

ESTRENADA EN LO TEATRO DE NOVETATS LA NIT DEL 3 DE ABRIL DE 1886

BARCELONA

ESTAMPA DE JOAN PUIGMACIÀ, CASANOVA, 29

1887

Aquesta obra es propietat de D. Ignasi Elias y sens son permís no pot ser traduhida, reimpressa ni posada en escena. Queda fet lo dipòsit que marca la llei.

Lo delegat de propietats d' obras dramàticas, D. Ramir Montfort, es el ùnic encarregat d' autorisar las representacions, y à ell dehuen dirigirse tots los teatros y societats particulars.

REPARTIMENT

Andida.	STA. ADELINA SALA.
rginia.	» ELVIRA MORERA.
r. Reventós.	D. JAUME CAPDEVILA.
duardo.	» LLUIS LLIBRE.
r. Mirambell.	» JOAN OLIVA.
an.	» FRANCISCO MONNER.

REPARTIMENT

DESEMBRE 1886.

Cándida.	STA. DOLORS CUELLO.
Virginia (1).	» ROSETA CALVET.
Sr. Reventós.	D. JAUME MOLGOSA.
Eduardo.	» EMILI GRAELLS.
Sr. Mirambell.	» FRANCISCO MARCED
Joan.. . . .	» JOSEPH SADURNÍ.

La escena en Barcelona y al mateix dia que la Patti cantaba el Barbero.

1886.

(1) Lo nom de Virginia deurá pronunciarsé sempre en castellá.

ACTE UNICH

l6, porta al fondo y lateral, movilari elegant, catifa, cortinatje, etc. Taula rodona al mitj ab una palmatoria y un jerro de flors naturals.

ESCENA I

JOAN, després REVENTÓS.

de nit y la escena está sola, se sènten tres cops de campaneta à la porta del pis, al primer ningú respon, al segon contesta Joan desde diutre, y al tercer diu sortint á la escena mitj despullat y ab una palmatoria per la 2.ª porta esquerra.

OA. Voy! Voy! Qui redimoni truca á las set del mati? Oh! y ab quina furia! veyàm; potsé 's cála foch.

EV. (Sortin agitat.) Ahont es 'l meu gèndre? Vull parlar ab lo meu gèndre. Per mor de Deu, cuita; dígam ahont es! (Joan encent la palmatoria de la taula rodona.)

OA. Don Eduardo? Encara es al llit.

EV. Que 's llevi corrents; ves á despertar-lo. L' haig de véurer de totas passadas. — No! no puch viure aixís; cuita, Joan, cuita!

OA. Hi vaig desseguida! trucaré per la porteta de l' alcoba. (Aixó deu sé alguna desgracia.

(Sen vá 1.ª porta esquerra.)

ESCENA II

Sr. REVENTÓS, luego JOAN.

EV. Es espantós! Es horrorós! L' meu gèndre enganya á la Cándida! á la meva única filla! Un án-

gel, una flò! Miserable! Després de tantas promes y juraments—perque ni hi vaig exigir quatre. U al registre civil, un altre á la Catedral y dos meu despatx. Y jo que ambicionaba per la me filla la felicitat mes complerta! Ya ho crech! per he trigát tant com he pogút á casarla. Al men si hagués continuat soltera, son pare no l' haur enganyada! Pero ell—miserable! si fins crech qu té una querida, ó dugas... ó três ¿qui sab? Com moros! Si la meva filla ho arribés á sospitar! De nos en guart! s' moriria de pena... y jo també. oh! y la dona també. No he pogút aclucá 'ls ulls en tota la nit. 'M remanava... 'm tombava... e tava tant agitat que la Mónica á cada punt n deya; Sembla que 't púnxant: estigas quiet si pot Ja deus habé prés café. No se perque n' has c péndre sabent que t' ataca 'ls nervis... Total, qu m' he llevat, m' he vestit y aquí l' espero,

JOA. Don Eduardo ja 's lleva. (Sen vá pel fondo.)

REV. 'S lleva, 's lleva! A las set del dematí! ja ho tindria de está de llevat! pero, esclá; l' home calavera 's lleva tart. Vaig á demanarli explicacions, si no 'm satisfant...

ESCENA III

Sr. REVENTÓS y EDUARDO.

Surt per la 1.ª porta esquerra ab bata, sapatillas y sense corbata.

ED. Dispensim, sogre. M' estava al llit dormint ab un gust... que passa? parli.

REV. No 'ns pot pas sentir ningú?

ED. No; M' espanta! que potsè la mamá está malalta

REV. La meva senyora 's troba bè gracias á Deu... As sentémnos!

ED. (Quina solemnitat! que será?)

REV. Senyò D. Eduardo!

ED. (Malo! ja 'm tracta ab compliments.)

REV. Ahí vespre, vostè vá sortir.

ED. Si senyò, casi tots los vespres surto.

REV. A quina hora và torná á casa?

ED. Si vol que li digui la veritat, no me 'n recordo.

- REV. Vosté và arribá aquí á dos quarts de dotse, y cinch minuts.
- ED. Ja pot ser, pero no veig l' motiu.
- REV. A las nou 's và passejar per la plassa Real fins á dos quarts y mitj de deù.
- ED. Tambè pot ser; pero no crech que sigui cap mal.
- REV. Un home casat que 's passeja per la plassa Real de nou á dos quarts y mitj de déu... Ah! Eduardo! Eduardo!
- ED. Dispensi 'm: pero ¿per dirme aixó m' ha fet llevar?
- REV. Tiro endevant.
- ED. Tiri.
- REV. A dos quarts y mitj de deu, và entrá á can Llibre.
- ED. Què s' ha fet de la policia secreta?
- REV. No m' interrompi. Và comprá un álbun de *peluche* per vuyt duros, que n' hi demanavan nou.
- ED. Es vritat: vaig regatejar. Aixó prova que soch home d' ordre.
- REV. Tiro mes endevant?
- ED. Vagi tirant.
- REV. Després, và aná al carré dels ángels: và entrá en una escaleta... No m' ho negui!
- ED. Si no dich rés.
- REV. Và pujá al primer pis... Ab l' álbun, và trucar, van obrir... y vosté và entrar.
- ED. Naturalment. Si no m' haguessin obert no hauria entrat.
- REV. A las onze en punt và sortir...
- ED. Exacte.
- REV. Y ja no portava l' álbun: que 'n và fer d' aquell álbun?
- ED. Ay ay! Vaig...
- REV. (Alsantse.) D. Eduardo! Vostè enganya á la meva filla!
- ED. (Alsantse també.) Ja me la veyá vení aquesta! Pero per amor de Deu, sogre! Aixó es no tenir caritat! Ferme surtir de un llit calent com un turró per repetirme lo que 'm deya ahí, y lo que segurament 'm dirá demà...
- REV. Ah! Eduardo! Eduardo!
- ED. De dia... santo y bueno: pero de nit... demano misericordia. Las nits son per descansar.
- (Mitj rihent.)
- REV. Fassi 'l favor de no riure: Cuant jo sufreixo, las riallas m' atacan 'ls nervis.

ED. Bueno, no s' exalti: me las aguantaré tan com pugui, parlèm formalment. Miri, senyor Reventós, vosté es alló que 's diu, un home de bè, incapás de fé un tort á ningú. Quant se vá retirar de la notaría tots 'ls seus colegas ho van sentir moltíssim.

REV. Es cert, y me 'n alabo.

ED. Pero te un gran defecte: millò dit, una protuberancia.

REV. Don Eduardo!

ED. Si senyor, tè la protuberancia del amor paternal, massa desenvolhada. Vostè estima á la seva filla fins á la idolatria.

REV. Un angel... una fló...

ED. Fins crech que te celos de mí.

REV. ¡Bárbaro!!! Basta.

ED. Perqué? Tením temps. (mirant lo rellotje.) Tot just es un quar de vuit... y já qu' ha tingut la bondat de trèurem del llit, parlém.

(S' assenta al puesto qu' ha deixat lo Sr. Reventós.)

REV. Bueno, donchs: parlém. (s' assenta al puesto de Eduardo.)

ED. Vosté sempre ha estat en la creencia de que ningú al mon, podria fer la ditxa de la seva Cándida... y perxó no volia casarla. Vosté vá ressistir fins lo últim moment, tractant de persuadir á la seva filla, de que, casantse, fora desgraciada.

REV. No m' equivocaba.

ED. Y are que la Cándida es la méva senyora, per no doná 'l seu bras á torse, vol de totas maneras que sigui una esposa enganyada.

REV. Yo...

ED. Y tingui compte, perque á forsa de repetirme... «;vosté enganya á la meva filla!» me 'n podria fer vení desitj. (s' alsa.)

REV. Com s' entent? (alsantse també.)

ED. Escólti; quant jo era petit, en 'l jardí de 'l meu ávi hi havia una prunera magnífica. Cúant la fruyta era madura, l' ávi sempre 'm deya. Noy! tu 't menjas las prunas! Noy! tu 't menjas..... y la veritat jo ni menos hi pensaba.

REV. Es qu' aquí no 's tracta de prunas.

ED. Espéris: tant y tant me vá repetir la mateixa cansó, qu' un dia... contemplant aquella fruyta tan hermosa á la vista, vaig pensar:—Déhuen ser molt bonas aquestas prunas, quant l' ávi may me calla

que no las toqui.—Jo que si, comenso á menjar prunas y prunas y prunas... y veliaquí, com 'ls ávis, que lo privat es mes desitjat, fan que 'ls seus nets 's ménjin las prunas, que no 'ls había may passat pe 'l cap de mirarlas sisquera.

REV. Es á dir que confessa?

ED. Confesso que vaig menjar prunas en 'l jardí del ávi: pero enganyá á la meva Cándida... may! no 'n menjo jo d' aquestas prunas.

REV. Pero n' al carré dels Angels, que redimoni hi anava á fer?

ED. Allí s' hi está la meva tia Modesta y ahí era 'l seu sant.

REV. Y vá aná á donarli 'ls bons dias á las onse de la nit?

ED. Si senyó, perquè no vaig tenir temps d' anarhi un altre hora.

REV. Y li vá regalar un álbun de vuit duros? Anèm, vaya, vaya! que 's creu que me l' empasso aquesta? Un álbun de tia, costa set ó vuit pesetas, tot lo mes.

ED. Permétim.

REV. Miri 'm 'l cap. He viscut molt perquè ho sábiga, y tinch molta esperiencia, També n' he felicitat moltas de tias Modestas... que no m' eran parentas ni tal áca.

ED. Després de casat?

REV. Si senyor.

ED. Ah, sógre!

REV. Es á dir, no, antes, antes. M' fá di mes disbarats.

ED. No tingui po. La sogra no 'n sabrá res, soch molt callat, sab?

REV. Vaja, prou bromas. Vejám, Eduardo, confessámho tot. Soch 'l teu Sogre; com si diguessem 'l teu pare.

ED. Pero... que vol que confessi?

REV. Veritat que enganyas á la meva filla?

ED. Per mor de Deu. Ja passa de ratlla! Aixó es una monomanía!

REV. Mono... que?

ED. Ja veurá; acabém. Cuant tingui provas, torni á doná una pasada. Sento fret, tinch son y ja 'ns ho avèm dit tot. Ab 'l seu permís, me 'n torno al llit.

REV. No obstant, géndre...

ED. Quant tingui provas, torni. Bona nit, es á dir; bon dia.

ESCENA IV

REVENTÓS, luego JOAN.

REV. Provas, provas! Pero desgraciat! La cuestió..... (transició.) La cuestió es que no 'n tinch de provas. Pero 'n tindré; 'n buscaré; 'n trovaré encara que hagi de... (veyent lo sobretodo d' Eduardo sobre un moble.) Calla! 'l seu sobretodo... Veam... Lo que vaig á fer será tan mal fet com vulgan: pero soch responsable de la felicitat de la meva filla... y sobre tot, ningú 'm veu. (registrant.) Un mocador... L' Imparcial!... una capsa de mistos... ab una dona despullada? ¡Pobre Cándida! Com t' enganya! Es molt ben fetota aquesta dona. Uns guants... per supuesto de senyora! No! (mirant lo guant.) N.º 14! Má d' home, es á dir: grapa de gendre. Y pensar que las nostres ignocentas fillas, 'ns abandonan per casarse en un catorze! (Registrant.) Calla! un papé; será una carta? Buff! Mel d' Inglaterra... Ah! algu s' acosta (s' amaga la carta.)

JOA. (Surt pel foro ab palmatoria y badallant.) Aha ay! ay! encare es aquí?

REV. Si! já ho veus. M' passeio; prenc la fresca.

JOA. Y donchs... que no te son?

REV. Sí; me 'n vaig, fesme llum. (Are sabré que diu aquesta carta. (La olora.) Buf! *opoponax*... mil flores, mil llamps.) ah! miserable. (mirant al cuarto de Eduardo.)

JOA. Y are? perque 'm diu aixó?

REV. Res: pensaba ab una comedia: fesme llum.

JOA. Bona nit tinga, seynor Reventós. (sen vá pel fondo y desseguida torna á sortir Joan.) S' pot ben alabar de que ab la ditxosa campaneta m' ha estroncat un somni... Somiava que tenia un meló valenciá á taula... ¡Aaha! y me 'l partia ab l' Bisbe. Me 'n torno al llit! ca! qui sab ahont para 'l meló! Are soch capás de sumiar truitas y no las puch véurer ni pahir, aha! (sen vá per la segona porta esquerra: pauseta y torna á repicar la campaneta.)

ESCENA V

JOAN, després REVENTÓS.

JOA. (Surt ab la palmatoria igual joeh que al començar l' acte.) Voy! voy! Avuy no hi ha sants que dormin en aquesta casa.

REV. Ahont es l' meu gendre?

JOA. Altre vegada?

REV. Vull parlar ab 'l meu gendre!

JOA. S' ha tornat á ficá al llit.

REV. Que 's torni á llevar. No, no hi puch viurer jo aixís!

JOA. Vaja, endevant, tornemhi que nò ha estat res.
(Sen vá 1.ª porta esquerra.)

ESCENA VI

Sr. REVENTÓS.

REV. Ara si que tich próvas. Aquesta carta pudenta que acabo de llegí á la primera llum de l' aurora... Oh! es horrible! Es esgarrifós!
«Cariño mio: dentro de pocos dias estaré en Barcelona. He logrado que el pedazo de pan de mi marido...» ¡Es casada y tracta al seu marit de llesca de pá! (legint.) Hum!... «Pan de mi marido, me acompañe. Ya sabes que el pobrecito no estorba nunca.» ¡Y no fá nosa! ¡Bè! ¡mol bè! ¡Hu!... «Y podremos pasar en compañía, una semana por lo menos.» Alsa! alsa!... una setmana! «Hasta muy pronto. Recibe el cariñoso beso de tu Virginia!» S' diu Virginia!... Quin escandol! «Posdata! Hago montar tus caballos» eh? ah? «tus cabellos en un brasaete. Y tú, que vas á hacer con los míos!» Me sembra que tot aixó no pot ser mes clà! Y 's tractan de tú: envian cabells y per si tot aixó no bastés, hi há una llesca de pá que no fá may nosa. (triumfant y fregantse las mans.) Are si qu' enganya á la meva filla. És horrorós!

ESCENA VII

REVENTÓS, EDUARDO, JOAN, després CÁNIDA.

(Eduardo surt vestit per la primera porta esquerra precedit de Joan que sen va pe 'l fondo.)

JOA. Ja vé. Ja es pot apagá el llum, que ya es de dia.

ECU. Ja es aquí altre vegada, sogre?

REV. Soch aquí altre vegada gendre!

ED. Ey! Aixó no ho dich per agraviarlo.

REV. Vosté ha volgüt que li portés probas.

ED. Si senyor.

BEV. Y li porto probas: pero probas irrecusables.

ED. Bravo, aixís m' agrada.

REV. (Trayent là carta.) En primer lloch, exigeixo que 'm dongui algunas esplicacions.

CÁN. (Surtint per la 1.ª esquerra.) Bon dia, papá.

REV. (Amagant la carta.) La meva filla, callém; s' moriria de pena.

ED. Pero escólti.

REV. Calli si pot.

CÁN. Si tráctau de negocis, me 'n torno.

REV. No, cá! parlavam de las Carolinas.

CÁN. Que ja havia vingut aquet dematí?

ED. No; aquesta nit, sí.

CÁN. Molt important deu se 'l motiu que l' ha fet llevar tan aviat.

REV. Al contrari: sino que... tot sortint de la bolsa, venia á saber de vosaltres.

ED. De la bolsa á las set de la matinada?

REV. Bé, volia dir de... de... (cállli, com cent dimonis!)

CÁN. Donchs ja veu qu' estém bons, que som molt ditxosos y que 'ns estimém.

REV. Sí; com Pablo y Virginia... (ab intenció.)

E. y C. Virginia?

REV. (S' ha tornat de coló *crém*.) M' refiria á una novel·la qu' acaba malament... molt malament!

(Ab veu molt grave.)

ED. Quina entonació mes trágica!

REV. Al contrari: si estich molt content. (Li haig de dir cosas que no li agradarán gaire; are dissimuli.)

ESCENA VIII

Los mateixos, JOAN, després VIRGINIA y Senyor MIRABELL.

JOA. (Pel fondo.) Don Eduardo?

ED. Que hi há?

JOA. Un senyó, una senyora, dos baguls y aquesta targeta.

ED. En Mirambell! (Llegintla.)

CÁN. Ay quina alegria tan gran!

ED. Féslos entrar desseguida. (Joan sen vá.)

REV. Qui es aquet Mirambell?

ED. Un bon amich meu. Un comerciant de Tarragona.

CÁN. La seva esposa es íntima amiga de colegi.

(Surten Virginia y Mirambell.)

ED. Ditxosos ulls!... Vina 'm aquí perdut. (l' abraça.)

VIR. Cándida! (s' besan.)

ED. Als peus de vosté, senyora.

CÁN. Be s' ha fet esperar aquet ditxós moment!

(s' assentan las duhas.)

MIR. Ja ho veus, vinch á casa teva sense compliments.

VIR. Y per quinse dias lo menos.

CÁN. Com quinse dias? Un mes, dos si vols... ah! tinch 'l gust de presentarte 'l meu papá.

REV. Senyora!...

ED. Y que tal la casa de Pilat!

MIR. Trempada, si no que en Pilat, ja no s' hi está.

ED. Y la professó de las ratas?

MIR. Cada dia passa. Allí no hi válen rateras.

ED. Jo! jo! Dimoutre de Mirambell sempre tan gat!

CÁN. Oy qu' han arribat á punt. Avuy canta la Patti y tenim palco.

VIR. Douchs hem arribat á punt de solfa.

ED. No: no cal que fassis carotas... Sou nostres y no hos perdonarém ni una feta, ni una curiositat ni un monument...

MIR. Estém á la vostra disposició. No mes te damanaré algunas horas per consultar á un notari sobre una cuestió de testament que m' interessa molt.

ED. Notari? Aquí 'n tenim un, agregat al establiment desde las set del dematí, fins...

MIR. Com diu? Agregat?

ED. Home, lo meu papá polítich.

- REV. (Encaixant ab Mirambell.) Vaig vendre la notaria: pero pe 'ls amich sempre estichs disposat.
- MIR. Un milló de gracias. La cuestió es bastant complicada. Afiguris que D. Isidro Serragatosa cusí valenciá de 'n...
- VIR. Misericordia! mes tart parlarán d' aixó.
- CÁN. Avans de tot procedirém á instalarlos.
- MIR. D' aixó 'n dich amichs: bona rebuda, bona casa, bona taula y fins notari.
- ED. Disposa de tot. Ja ho sabs.
- REV. (Ah! marit hipócrita! No 't perdré de vista.)
- CÁN. Vinguin cap aquí. Ab permís de vosté.
(Sen van Cándida y 'ls forasters per la primera porta de la dreta.)

ESCENA IX

EDUARDO, REVENTÓS, després CÁNIDA.

- REV. (Gracias á Deu, per fi estém sols, firmesa y serenitat.)
- ED. (Prent lo sombrero.) Me 'n vaig á donar algunas ordres per...
- REV. Don Eduardo!
- ED. (Bo, já hi som!)
- REV. He arribat en una edat en que l' home comprent totas las flaquesas...
- ED. Dispensi 'm; vaig molt depressa.
- REV. Ahont vá?
- ED. A can Bigorra pe 'ls cotxes y després...
- REV. A mí m' ho conta?
- ED. Que vol dir?
- REV. Que tinch molta esperiencia perquè ho sápigam. Vejam; conféssimho tot.
- ED. Pero que vol que li confessi?
- REV. Tenim de parlar molt llarch.
- ED. Aquet cop si que no l' aguanto.
- REV. Assentis: (Lo fa seure y mentres ell se gira per buscar un altre asiento, Eduardo tot rient li fuig.) D. Eduardo. He lograt alcansar una edat en que 'l hõme comprent totas las flaquesas. Ay! ay! És fora? Ahon haurá anat? tal vegada á casa d' aquesta Virginia! Yo ho sabré; es lo meu deber. Per fortuna tinch lo gran recurs, perquè no se 'm escapi res de lo que fá.

(s'treu uus mostatxos grossos y se'ls posa.) Això es molt dis-simulat, lo señor García que 's 'l perruquer dels cómichs y dels gegants, m' ha dit que m' ho puch posar al mitj del dia y ningú coneixerá qu' es postís. Are las ulleras, (se posa uuas ulleras verdas grossas. Quins papers haig de fer!... Yo, Notari retirat del col·lègi de Barcelona!

CÁN. Joan! Joan! Ay! ay! papá? que 's disfressa?

REV. (exaltadíssim.) Sí, fillá meva, m' disfresso, per la teva felicitat! Mentres jo visqui, ningú t' enganyará. No ho vull! (Anantseu depressa.)

CÁN. Que diu are?

REV. No ho vull. (fugiut com uu cohet.)

CÁN. Enganyarme? qui m' ha d' enganyar? Desde que m' he casat no comprench al papá: no se qui li succeheix. Sempre que m' abraça s' posa ab uns sospirs! Enganyarme? Ay Deu meu, potsé lo meu marit,.. pero no. M' estima ab tot lo seu còr y es un caballer.

ESCENA X

CÁNDIDA, VIRGINIA, després EDUARDO y luego REVENTÓS.

VIR.. Saps Cándida, que 'ns has dat per habitació, tot un palacio? Mira que no voldré torná á Tarragoná!

CÁN. Virginia estimada, tant de bó que 't quedessis al meu costat. Y 'l teu marit?

VIR. En Mirambell? No ho sé, crech que s' afaita. No molesta gaire, sabs? A casa fá la seva y ningú 'l sent; no destorba may.

CÁN. Sí, ja m' ho deyas á la teva carta. Escolta una pregunta: Has tingut may celos, tú?

VIR. Del meu marit? ay no, filla no! Aixó ho guardo per quant será vell: quant posi ventre. Així l' amagriré.

CÁN. Sempre de bon humor!

VIR. Perquè m' ho preguntas?

CÁN. Per res, un capritxo.

VIR. Mira: Aquí tens 'l braset que m' han arreglat ab 'l teu cabell.

CÁN. Es preciós!

ED. (Pe 'l foro.) He cambiat 'l palco ab un amich. Aquet

es de 'l frente, la Patti fá 'l Barbero; y en Mirambell?

VIR. Allí dins: crech que també 'l fá.

ED. Ah! s' afaita!

CÁN. En que emplearèm 'l día avuy?

VIR. Per nosaltres cap molestia, sabs? En primer lloch conto agafá 'l bras d' 'n Mirambell y aná á ca 'n Parés á veure l' Espoliarum, de 'n Luna.

CÁN. Sempre tan aficionada.

REV. (Entra corrent ab mostaixos y ulleras.) M' ha escapat.

CÁN. Papá, qu' es aixó?

ED. Ay ay. De quant ensá 's deixa 'l bigoti?

CÁN. D' ahont ha tret aquestas ulleras?

REV. M' han descubert. (s' ho treu depressa.)

ED. (Crech que 'l sogre 'n te un arrel.)

REV. (Esvarat.) M' he equivocat, he seguit un altre caruatje... á peu.

CÁN. Y perque 'l seguia?

REV. Oh! per res, Maquinalment, sabs? S' ha aturat á cán Martín, M' he precipitat á la portella, l' he oberta... y m' he topat ab un militar y una senyora que m' han dat dos cuartos.

CÁN. Y 'ls ha prés?

REV. Pse! Maquinalment, sabs?

TOTS. Ja! ja! ja!

REV. (Baix á Eduardo.) (Me l' has fregida, pero jo t' atraparé.)

ED. (Que 'm pénjin si sé de que las heu.)

ESCENA XI.

DITS, MIRAMBELL.

VIR. Gracias al cel qu' has acabat. Sols t' esperavam á tú.

MIR. Dispensin, pero quant un baixa del tren.

VIR. Mira, he disposat de tú, per tot lo dia. Anirém á veure l' Espoliarum.

MIR. Qu' es aixó?

VIR. Un cuadro.

MIR. Vaturalisto, que no hi podriam anar un altre dia?

VIR. Es á dir que perqué no ets aficionat á la pintura, ja 'm deixarás?

MIR. No, filla meva, pero...

REV. (¡Quina idea!) Dispénsin, tinch un medi que tot ho concilia. Lo senyor Mirambell s' quedarà, per que 'l necessito per alló del testament.

MIR. Ah! si, si.

REV. Pero en cambi li proporcionaré un cicerone que li explicarà 'ls assumpos de tots 'ls cuadros y li dirá 'ls noms de 'ls pintors, es á dir, un catálogo personificat.

SRAS. Y qui es?

REV. Lo meu gendre.

ED. Yo?

REV. No té res absolutament que fer; per consegüent disposi 'n d' ell.

ED. (Permetim sogre...)

REV. Estich segú que tindrà molt gust d' acompanyarla. D' aquí allá, son quatre passos.

ED. Efectivament; estich promte á compláurerla.

VIR. Acepto ab molt gust.

REV. (Aixís no anirá en un altre banda.)

CÁN. Yo entretant donaré disposicions per l' esmorsar, torni 'n promte.

MIR. Y sobre tot, no 's perdéu.

E y V. Hasta luego. (Sen van pe 'l foro.)

ESCENA XII

REVENTÓS y MIRAMBEI.

MIR. (Regirant papers de la butjaca.)

REV. (Deu estar rabiós! me 'n alegro, Are li buscaré feyna per demá. Calla! 'ls farè pujá al campaná de la Catedral, alló te molt bonas vistas.

MIR. La cuestió es bastant complicada (acostantsi ab los papers.) Afiguris que D. Ysidro Serragatosa, cusí valenciá de...

REV. Ah! de que 's tracta?

MIR. Home de la cuestió del testament.

REV. Ah! si, es veritat (Ni me 'n recordava) Déyam donchs que Don...

MIR. Ysidro Serragatosa, era cusí valenciá de Don Nonito Catarineu, que vá mori.á sant Boy.

REV. Molt bé, molt bé, bona idea.

MIR. Com?

REV. Vull dir que ja estich al tántum.

- MIR. Deixant tres fills. Ambrós Caterineu, Magí Caterineu, Mónica Càterineu... Comprend?
- REV. Sí, sí, molts Caterineus.
- MIR. La Mónica, àvia materna de la meva esposa Virginia.
- REV. (Esvarat.) Com? Virginia? La seva esposa s' diu Virginia?
- MIR. Sí senyor.
- REV. (Trayent la carta.) Ay Deu meu, si será la de la carta?
- MIR. En Serragatosa vá morir.
- REV. Y ella parla d' un marit que no destorba.)
- MIR. Pero vá deixá un testament del cual guardo aquesta copia, feta de la Virginia.
- REV. Feta d' ella? Vejamla (Just, la mateixa lletra. (Ab una surtida de tó.) Y vosté l' ha deixat aná á can Parés?
- MIR. A qui?
- REV. A tots dos. Y vosté creú que hi son á ca 'n Parés? anem, vaja, home, vaja!
- MIR. Pero, que li agafa?
- REV. Senyó Caterineu, vosté no hi veu!
- MIR. Com!
- REV. Ja es veu ben bé que es una llesca de pá!
- MIR. No l' entench.
- REV. Pero no comprend que li festeixan la senyora?
- MIR. Que diu are? qui?
- REV. Algú d' aquesta casa. Ella li escriu cartas... y... li envia caballs... dich... no, cabells, cabells perquè ho sápigam.
- MIR. Mal llamp! Díguim qui es, desseguida.

ESCENA XIII

Los mateixos CÁNDIDA.

- CÁN. Qué son aquets crits? que passa?
- REV. (La noya! silenci per Deu!)
- MIR. Passa qu' algú 's permet de enamorá á la meva Virginia! y á las meas barbas!
- REV. Ca, no ho créguis. (Calli si pot.)
- CÁN. A la Virginia? imposible!
- MIR. Lo seu papá m' ho acaba de dir.
- REV. Ay Maria santíssima! Si no he obert la boca!
- MIR. Vosté m' ha dit que algú d' aquesta casa...

- CÁN. D' aquesta casa? Ah! Deu del cel!
RVE. (Vaja, está content? Que n' ha tret d' enrahoná tant?)
CÁN. Y qui es, parli.
MIR. Que se jo, senyora? pero crech que ho endevinaría.
CÁN. Oh! jo també!
REV. Pero... si tot plegat no deu valgué una pipada de tabaco. (Quin topo hi fet al cartipás.)
MIR. No vull estar ni un minut mes en aquesta casa. Vaig á arreglar las maletas, y quant vingui la Virginia no responch de lo que passará.
REV. Escolti (sen vá al seu cuarto.)
MIR. Vaigi al dimoni.

ESCENA XIV

REVENTÓS, CÁNDIDA.

- CÁN. Que me 'n diu d' aixó, papá?
REV. Re, mira: en Serragatosa que era cusí valenciá de 'n Caterineu, que no sé quin grau de parentela hi ha ab 'n Mirambell, vá morí á San Boy. Voldí que aixó es un mal de familia.
CÁN. No l' entench, papá.
REV. Ah! No has comprés que en Mirambell es boig? Ni se com n' has fet cas!
CÁN. No papá, 'l cor me diu que té rahó. Are recordo lo qu' antes m' ha dit vosté mateix.
REV. Jo?
CÁN. Sí. Es l' Eduardo! L' Eduardo... Deu meu, que soch desgraciada! (En los brassos de son pare.)
REV. (Vaja! ja hi som! Miserable! mal espós, que fás plorar la meva filla.) No t' alarmis, porque 'm consta que 'l Eduardo t' adora.
CÁN. Sí: com Pablo... y Virginia!
REV. Be, alló era una cita, dona!
CÁN. Ah! una cita!
REV. Vull dir una comparació que hi fet.
CÁN. Lò cas es que algú d' aquí fa l' amor á la Virginia, y com que aquí no hi ha mes qu' ell...
REV. L' Eduardo? Calla tonta, calla.
CÁN. Donchs qui por ser? parli.
REV. (Ah! quina idea! No ho fassis corre: flaquesas: soch jo!
CÁN. Per amor de Deu, papá, no digui tonterías.

ESCENA XV

REVENTÓS, VIRGINIA, CÁNDIDA.

VIR. Mare de Deu! Quina gentada! No 's podia entrar ni sortir.

CÁN. (Es ella!)

REV. (No hi ha remey: primé es la vida de la meva filla. Soch al ball y haig de ballar.) (Prent una flor d' un jerro.)

VIR. En Luna es un artista de génit.

REV. Permitti 'm que li ofereixi aquesta flor, no tan bella, senyora, cual vos. (Ab exagerada galantería.)

VIR. Mil gracias. (Quina sortida!) (Molt estranyada.)

CÁN. Y ahont es l' Eduardo?

VIR. Enrahona ab 'l criat. Sabs que 'l teu marit es un modélo de amabilitat y galantería?

REV. Jem! Jem! (Fentli senyas.)

VIR. Que deya alguna cosa?

REV. No, senyora, no.

VIR. Demá anirém al parque de la montanya tots plegats.

CÁN. 'M sembla que no.

VIR. O en un altra banda; m' es igual.

CÁN. No, perque hem de fè algunas visitas... y 'l meu marit no podrá acompanyarla. (Sen va porta esquerra.)

ESCENA XVI

VIRGINIA, REVENTÓS, després MIRAMBELL.

VIR. Quin posat, qué tè la Cándida?

REV. Que vol que tingui, com que al seu devant li ha dit que 'l Eduardo era un modelo de...

VIR. Perque ho penso aixís mateix. (La cortina es mou.)

REV. (S' ha mogut la cortina. La noya 'ns escolta. Haig de desviar las sospitas.) Ah! Virginia! Si la de la novela es com vosté, comprench que en Pablo s' morís d' amor, perquè en Reventós faria 'l mateix

VIR. Ay! ay! qué diu are?

REV. (No per una paraula.) Ah! senyora! Tanta bellesa, tanta gracia... tanta magestat...

VIR. Pero que li agafa?

REV. Chit, deixim fe á mi.)

VIR. Com que 'l deixi fer?

REV. L' hora ha sonat y 'l volcán per fí esclata y... se surt de mare.

VIR. Pero senyó Reventós, á la seva edat...

REV. Virginia! l' amor no te fè de batisme!

MIR. (Surtint per la dreta y deturantse.) (Qu' es aixó?)

REV. Per una mirada! per un sonris de vosté, me sento capás de abandonar pátria, familia, hogar y bandera nacional!

MIR. (Reira de bet!)

VIR. (Aquet senyó es boig!)

REV. (Encara 'ns escolta.) Virginia una paráula d' amor ó 'm moro als seus peus. (Agenollantse.)

ESCENA XVII

Los mateixos, MIRAMBELL, EDUARDO. Aquet ha sentit las últimas paráulas.

MIR. Senyó Reventós! aixó es una infamia!

VIR. Ah! (Fuig al cuarto de Cándida.)

ED. Que ha fet, sógre!

REV. (Vatua al ret de la Sila! La noya no m' escoltava: era 'l marit!)

ED. Oh! un notari casat... y retirat...

MIR. Ja comprendrá que aixó no pot quedar aixís!

REV. Be, que vol? (Molt tranquil.)

MIR. Aquestas injurias s' esborran ab sang.

REV. (Ay! ay! ay! Aixó sembla un desafío!)

MIR. Esculleixi armas!

REV. (Y d' aixó 'n dihuen una llesca de pá?)

ED. Sógre, ho te molt mal amanit.

REV. Encara 'm carregaréu al cap d' avall. Si no la conech ni se qui es la seva senyora.

MIE. Donchs perque l' he sorprés agenollat al seus peus?

ED. Si, senyó, perque?

REV. Y encara tens vergonya de preguntarho, géndre infame? per enganyar á la teva dona que sospita y ferli véure que jo faig lo que fas tú.

MIR. Com!

ED. Jo?

REV. Si, tú. Senyor Mirambell! La seva esposa Virginia li escriu cartas, li envia cabells y 'l tracta de tú. Mátíl si vol, fássim aquet favor.

ED. Pero si tot aixó es fals.

REV. Géndre! Vosté enganya á la meva filla!

ESCENA ÚLTIMA

Los mateixos, CÁNDIDA y VIRGINIA.

CÁN. Com? (Desde la porta.)

REV. Y aquí está la prova. (Dantli la carta.)

CÁN. Papá, la vull véurer. (Adelantantse.)

REV. (La noya!) (ménjis la carta desseguida!)

ED. (Que la ha mirada.) Com! y aixó es la proba? Mira, Cándida. (L'ensenyan al altra matrimoni.)

TOTS. Ja! ja!

REV. (Y sen rihuen!)

TOTS. Ja! ja! ja! ja!

REV. (Y la llesca de pá també...) Que significa?

VIR. Significa qu' aquesta carta va se dirigida per mi á la seva filla.

REV. Vol dí? n' está segura?

CÁN. Aquí te 'l sobre. (Trayentse 'l de la butxaca.)

REV. A Donya Cándida... sello de Tarragona, y es veritat.

CÁN. Y ara creu en la seva fidelitat.

ED. Se 'n convencerá d' una vegada?

REV. Jo? si no n' he dubtat may. Si l' Eduatdo es un modelo...

Los dos. Gracias á Deu.

REV. Demá dematí tormaré. (Adelantantse al públich.)

Vaig di á la filla, que 'l públich
'ns aplaudiria á tots
y are la filla 'm mira
y aixó 'm fá está neguitos,
repiqui, perque no digui
que qui l' enganya, soch jo.

